

Perspektivikus almaalanyok teljesítményvizsgálata Újfehértón

Takács Ferenc

Újfehértói Gyümölcstermesztési Kutató és Szaktanácsadó Kht., Újfehértó

e-mail: takacsf@ujfehertokutato.hu

A gyümölcsfaoltványok alkalmazkodóképességét a termőhely ökológiai viszonyaihoz, valamint a gyökérzet víz- és tápanyagfelvevő képességét alapvetően az alkalmazott alany határozza meg. Az alany a nemessel kölcsönhatásban befolyásolja a fák méretét, az alkalmazható koronaformát, művelésmódot, a termés mennyiségét és minőségét és ezeken a tényezőkön keresztül az ültetvények üzemeltetésének gazdaságosságát. A természeti adottságokat optimálisan kihasználni képes, az ültetvény céljainak leginkább megfelelő alany kiválasztása az ültetvény tervezésének kulcsfontosságú lépése. Fontos feladatunk tehát a legújabb törpe és féltörpe alanyfajták, ill. klónok tesztelése hazai környezeti feltételek között, meghatározva a térség természeti adottságaihoz optimálisan alkalmazkodó alanyok körét.

A kísérletben szereplő alanyokat növekedési erélyük szerint külön blokkokban, azon belül az alany és a tőtávolság változatok szerint osztott parcellás elrendezésben ültettük ki. Az ismétlések száma 5, s ezen belül a parcellák mérete 4 fa. A gyenge növekedési erélyű csoportba tartozó alanyok az M.9 T337, M.9 Burgmer 984, Jork 9, B.9, és az M.26., a közép-erős növekedési erélyű alanyok csoportját alkotják az MM.106, MM.111, B.118, és kontrollként az M.26. Alanyonként két fajtát vizsgálunk, melyek a Jonathan Csány1, és a Sampion. Az összehasonlított művelésmódok koronaformája: karcsú orsó és francia tengely.

A különböző alanyú fák törzskörmérete minden évben szignifikáns különböző volt, de ezek a különbségek az ültetvény korával folyamatosan változtak. Az alanyok hatását a ráoltott fajták növekedésére rendkívül jól példázzák a kísérleti ültetvényünkben rögzített adatok. Mindkét művelésmód és mindkét fajta esetében az alanyok törzskörméret növekedésre gyakorolt hatásának relatív sorrendje megegyezik. A gyenge növekedésű alanyokon a növekedési erély csökkenő sorrendben: M.26, Jork 9, M.9 Burgmer 984, M.9 T337, B.9, ami megegyezik Hrotkó Szigetcsépen végzett vizsgálatainak eredményeivel. A gyenge növekedési erélyű alanyok közül mindkét fajtánál az M.26-os alanyú fák törzskörméret növekedése volt a legerősebb, ami nem meglepő eredmény a szakirodalmi adatok ismeretében. A leggyengébb növekedési erélyű a B.9-es alany volt. A közép-erős növekedési erélyű alanyok esetében az alanyok relatív sorrendje a törzskörméret növekedés alapján a következő: MM.111, B.118, MM.106, M.26.

Tőtávolság-változatonként kísértük figyelemmel a törzskörméret növekedést, de a statisztikai elemzések nem mutattak szignifikáns különbségeket a különböző tőtávolságra telepített fák között, ami azt jelenti, hogy az ültetvénynek a harmadik évében a tőtávolságnak még nincs számottevő hatása a törzs gyarapodására. Valószínű magyarázat lehet, hogy a gyökérzet és a korona még nem nőtte be a rendelkezésre álló teret, így a gyökérzet és/vagy a korona akadálytalan fejlődése nem befolyásolja a törzs gyarapodását.

A termés fánként mért mennyisége szerint a Sampion fajta minden alanyon többet termelt, mint a Jonathan Csány1 fajta. A gyenge növekedés erélyű alanyon álló karcsú orsó fákon mindkét fajtánál nagyobb termést mértünk, mint a közép-erős növekedési erélyű alanyon álló francia tengely koronával nevelt fákon. Ez a megállapítás a terméseredményekből számított egyéb mutatók, például a koronatérfogatra és a törzskeresztmetszetre vetített fajlagos termésmennyiség esetében is helytálló.